

Sygn. akt II Ca 1264/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Anna Nowak

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2018 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa

sprawy z powództwa (...)Spółki Akcyjnej z siedzibą w K.

przeciwko S. R.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego dla Krakowa – Podgórze w Krakowie z dnia 27 marca 2018 roku, sygnatura akt XII C 379/18/P

oddala apelację.

SSO Anna Nowak

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 26 czerwca 2018 r.

Przedmiotowa sprawa rozpoznawana była w postępowaniu uproszczonym. Wobec nieprzeprowadzenia postępowania dowodowego, na podstawie art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego sprowadza się jedynie do wyjaśnienia podstawy prawnej rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie była zasadna.

Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne wyrażając oceny, które nie pozostają w sprzeczności z zasadami logicznego myślenia i doświadczenia życiowego oraz nie wykazują błędów natury faktycznej, dlatego też Sąd Okręgowy przyjął je za własne. Nadto Sąd Okręgowy akceptuje wywody prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

W apelacji strona powodowa zarzuca naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie, tj. brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego i odmówienie mocy dowodowej przedłożonym w sprawie dokumentom. Nie sposób jednak w niniejszej sprawie odnieść się do powyższego zarzutu bez analizy zastosowania przez Sąd Rejonowy art. 339 § 2 k.p.c.

W ocenie Sądu Odwoławczego bezzasadny był zarzut naruszenia art. 339 § 2 k.p.c. W niniejszej sprawie pozwany nie wdał się w spór. Nie złożył bowiem odpowiedzi na pozew i pomimo prawidłowego zawiadomienia, nie stawiał się na rozprawę. Zachodziły zatem przesłanki do wydania wyroku zaocznego. Zgodnie z art. 339 § 1 k.p.c. jeżeli pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny. Stosownie zaś do § 2 wskazanego przepisu, w tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Zgodnie z ugruntowanymi poglądami judykatury, domniemanie to zastępuje postępowanie dowodowe jedynie wówczas, gdy twierdzenia powoda nie budzą uzasadnionych wątpliwości. Niezależnie jednak od ustalenia podstawy faktycznej, sąd zawsze jest zobowiązany rozważyć, czy żądanie pozwu jest zasadne w świetle norm prawa materialnego. W przypadku negatywnego wyniku dokonanej analizy, Sąd jest zobligowany do wydania wyroku zaocznego oddalającego powództwo. Sąd Rejonowy był zatem uprawniony do zweryfikowania twierdzeń strony powodowej w oparciu o zaoferowany przez nią materiał dowodowy, jak również do dokonania oceny zgłoszonego żądania w oparciu o przepisy prawa materialnego.

W świetle treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku, oczywiście bezzasadne były zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., art. 232 w zw. z art. 299 k.p.c., art. 308 § 1 oraz art. 208 § 1 k.p.c. W szczególności zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. jest bezzasadny, albowiem zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądowym (por. wyrok SN z dn. 16 grudnia 2005 r., III CK 314/05; wyrok SA w Poznaniu z dn. 25 stycznia 2006 r., I ACa 772/05; wyrok SA w Poznaniu z dn. 27 kwietnia 2006 r., I ACa 1303/05) zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc mógłby być uwzględniony jedynie wówczas gdyby skarżący wykazał uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów, to bowiem może być jedynie przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (tak SN w orz. z dn 6 listopada 1998 r., II CKN 4/98, niepubl. oraz w orz. z 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00.). Przeprowadzonej przez sąd I instancji ocenie prawnej nie sposób odmówić logiki uwzględniającej zarówno aspekt myślenia, zasad doświadczenia życiowego czy właściwego kojarzenia faktów.

Z kolei zarzut naruszenia art. 232 k.p.c. w zw. z art. 299 k.p.c. jest bezzasadny z tego względu, iż co do zasady dowód z urzędu jest wydawany wyjątkowo, gdyż rolą sądu orzekającego nie jest wyręczenie stron procesu w gromadzeniu dowodów na poparcie swoich racji. Dowód z przesłuchania stron jest dopuszczany również tylko wtedy, gdy po wyczerpaniu innych dowodów w sprawie nadal pozostają niewyjaśnione istotne dla rozstrzygnięcia fakty, co w realiach niniejszej sprawy nie miało miejsca.

Pozostałe zarzuty naruszenia art. 308 § 1 k.p.c. czy art. 208 § 1 k.p.c. są niezasadne, ponieważ poza ich sformulowaniem w treści apelacji, powód nie wskazał na czym owo naruszenie miałyby polegać, nie wspominając o tym, że w zebranym w sprawie materiale dowodowym brak jest zaoferowanych przez powoda dowodów utrwalonych za pomocą urządzeń wskazanych w art. 308 § 1 k.p.c.

Przypomnienia w tym miejscu należy, że Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie uwzględnił powództwo odnośnie kwoty 1050 zł, z tytułu udzielonej kwoty pożyczki wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, a oddalił jedynie odnośnie kwoty 350zł wobec ustalenia spłaty kapitału w tym zakresie, kwoty 375,21 tytułem prowizji i kwoty 215 zł z tytułu opłat windykacyjnych. Przyczyną oddalenia powództwa odnośnie prowizji i opłat windykacyjnych było przyjęcie, że postanowienia umowne w tym zakresie stanowią klauzule niedozwolone.

Zgodnie z art. 385¹ k.c. § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny; § 2 jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. § 3 niezgodnione

indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. § 4 ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Skutkiem zastosowania w umowie lub wzorcu klauzuli niedozwolonej jest brak mocy wiążącej tego postanowienia, przy zachowaniu skuteczności innych części umowy lub wzorca. Wskazać również należy, że zgodnie z art. 5 ust 6 lit a i b oraz 30 ust 1 pkt 10 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, pożyczkobiorca co do zasady może być obciążony dodatkowymi kosztami. Dopuszczalność wprowadzenia takich klauzul do umowy podlega ocenie w oparciu o art. 385¹ k.c. Jeżeli bowiem, jak w niniejszej sprawie umowę o kredyt konsumencki zawarto przed 11 marca 2016 r., podlega ona przepisom dotychczasowym, a więc koszty ponoszone przez konsumenta na tej podstawie nie są ograniczone według art. 36a–36c powołanej ustawy. Postanowienia umowy, które wprowadzają takie koszty, należy wówczas oceniać stosownie do ogólnych przepisów zmierzających do ochrony konsumenta, w szczególności normujących zagadnienie klauzul abuzywnych (art. 385¹ i n. k.c.), a także przepisów odsyłających do zasad współżycia społecznego (np. art. 5 i art. 58 § 2 k.c.). Zauważyć jednak należy, iż ratio legis dla wprowadzenia powyższych regulacji była okoliczność, iż ograniczenie możliwości pobierania nadmiernych odsetek wynikające z art. 359 § 2¹ k.c. nie stanowi wystarczającego instrumentu ochrony interesów konsumenta w sytuacji, gdy przedsiębiorcy, przestrzegając regulacji dotyczących maksymalnej wysokości odsetek, jednocześnie zastrzegają wysokie prowizje i dodatkowe opłaty o charakterze pozaodsetkowym. W konsekwencji tego rodzaju praktyk łączne koszty obsługi długu niejednokrotnie przekraczają wysokość zaciągniętej pożyczki lub kredytu. W tym zatem kontekście badać należy charakter klauzul umownych zastrzegających dla przedsiębiorcy dodatkowe opłaty za zawarcie czy wykonanie umowy z konsumentem. W ocenie Sądu Odwoławczego, analiza postanowień umowy w zakresie opłaty windykacyjnej i prowizji prowadzi do wniosku, że są rażąco wygórowanych, sprzeczne z zasadami współżycia społecznego albowiem obowiązek uiszczenia opłaty windykacyjnej w przedmiotowej sprawie nie był uzależniony od podjęcia czynności zmierzających do windykacji zaległej raty, a także od wysokości kwoty, z której zapłatą zalegał pożyczkobiorca. Wysokość opłat windykacyjnych przedstawiała się w taki oto sposób, że za wezwanie do zapłaty pożyczkobiorca zostanie obciążony kwotami w następującej wysokości: 12 złotych za przesłanie pierwszego i kolejnych wezwań do zapłaty, opłata za wysłanie upomnień SMS – 2 zł, wykonanie telefonu do pożyczkodawcy – 4 zł. Z tych względów, abstrahując nawet od kwestii wykazania przez stronę powodową czy rzeczywiście dochodzony przez nią zwrotu kosztów opłat windykacyjnych w kwocie 215 zł został poniesiony, czy też nie, to jednak co najistotniejsze - kwota 215 zł z tytułu opłat windykacyjnych przy kwocie pożyczki w wysokości 1400 zł, w istocie jest nadmiernie wygórowaną opłatą karną, nie pozostającą w związku z rzeczywistymi kosztami podniesionymi z tego tytułu przez przedsiębiorcę. Zauważyć też należy, iż co do zasady, czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna (art. 58 § 1 k.c.), jednakże jeżeli nieważnością dotknięta jest część czynności, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana. W świetle wymienionych powyżej okoliczności i powołanych przepisów prawa, postanowienie umowne o zastrzeżeniu opłaty windykacyjnej w kwocie odpowiadającej ponad 1/3 kwoty udzielonej pożyczki, należało uznać za nieważne, a w pozostała część czynności prawnej pozostaje w mocy. Podobnie należy ocenić zastrzeżoną prowizję. Przy czym wbrew twierdzeniom apelującego prowizja nie należy do elementów istotnych umowy pożyczki. Świadczeniem głównym prowizja może być tylko w umowie kredytu z art. 69 ust. 1 Prawo bankowe. W pozostałej części należy podzielić argumentację Sądu Rejonowego odnośnie oceny postanowienia dotyczącego prowizji.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na zasadzie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

SSO Anna Nowak